

Petko Vojnić Purčar (1939, Subotica). Pesnik, prozaik, dramatičar, esejist i sineast. Za roman *Dom, sve dalje*, dobio NIN-ovu nagradu 1977. Autor je više knjiga poezije, romana, pripovedaka, drama i eseja. Posebno su zapažene *Odlazak Pauline Plavšić* (1969, 1985) i *Prstenovani gavran* (1983), te pesničkih knjiga *Kameno žito* (1980), *Sol u vjetru* (1983), *Putovanje prema Crnome moru* (2002) i *U nedogled* (2004). Živi i radi u Novom Sadu.

Naizgled formalizovane i retorizovane, u osobenoj gramatici, pesme Petka Vojnića Purčara, od prve su vrste, u gestovima autentičnog pesničkog mišljenja i govore o ljubavi ili o mitskim i svakodnevnim modusima sveta. A s druge strane ovaj pesnik poklanja pažnju istraživanju subjektivnog, pa i ličnog i njegovih uloga u ovom svetu rastrojstva i nemira. U svakom slučaju iz ovih pesama Vojnića Purčara isijavaju znakovi vremena, senzibilnog bića i pitanja na koja često nema odgovora.

SAVREMENA POEZIJA

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

821.163.42(497.11)-14

VOJNIĆ Purčar, Petko

Očas usprkos : pjesme / Petko Vojnić Purčar. – 1. izd. –
Novi Sad : Svetovi, 2006 (Novi Sad : MBM plas). – 83 str. ;
20 cm. – (Savremena poezija / Svetovi)

ISBN 86-7047-497-2

COBISS.SR-ID 216702983

PETKO VOJNIĆ PURČAR

OČAS USPRKOS

pjesme

*Dragim, prijateljima,
Katarini i Gorvini
Čelipoviću*

*Dr Petko Vojnić
Purčar*

U Bačkom Monastoru

SVETOVI / NOVI SAD

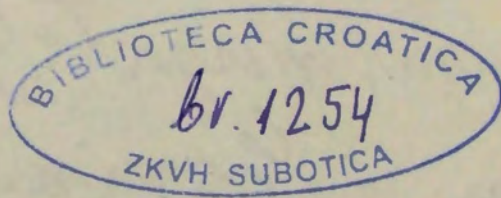
30. VI.

Dani pjesnika 2007.

LIRA NAIVA-5.

PETKO VOJNIC PUKAR

OSTAS USPRIKOS

KLOKAN I DRUGI VANZEMALJCI

KORNJAČA

iz šume iz vrta iz jezerske trske
uvijek donosim kornjače
a ponekad mi se čini
da one prenose sve nas i samoga mene

KRUH

zvijezdo koja si nam pokazala put
vodiš li nas prema izlazu i zalazu sunca
ili je to obmana piromana
tehničara guslara i lažnih kraljeva
kruh je crn i danas ali na sreću ukusan
kusamo ga sa slašću bolji ne upoznasmo
nismo nihilisti nismo ni nezadovoljni
ali nismo ni sretni ni zadovoljni
možda jesmo bogoštovatelji ili pak bogohulnici
ne znamo saznat ćemo no bit će možda kasno
kasno ali ne kasnimo s dogovorom i s bogom
i s đavlom
i sa samima sobom

NACIONALIST

oh kako je to staromodno
oh kako je to bolno
oh kako je to ružno
oh kako je to besmisleno
kada ponovno osvojismo
satelit titan
bravo europljani
bravo sićušni nacionalisti
bravo bravo bravo
sićušni ste sićušniji od nečiste prašine
na sreću

KAPLJICE ŽIVOTA

... pet točkica vidite zar ne
guraju se pored teksta i to znači beskonačnost
ali i tri to isto znače i znače također beskraj
rečenice beskraj riječi i beskraj značenja
pa kako to
pa otkada to tako

GATALINKA

ova pjesma je iz ciklusa žrtvenica
u kojoj su i koza i kos i konj a čak i slon
te klokan australijanski i čovjek i pračovjek
a nismo nikako za ljudsko meso
ni prženo ni sirovo ni kako ga jedu
tigrovi i ratovi velikih usta čvrstih kljova
samo jedno velimo
fuj
samo to jedno
s uskličnikom iza te riječi
ali to morate zamisliti
i ništa više
kozmos će se sam otvoriti

TEMERIN

nije selo nije grad pogodi što je il ne znaš
cesta vodi preko rijeke nije rijeka nije grad
je l to znaš ili ne znaš naravski da znaš
jer to znaju svi seljani a i oni što hrle u grad
grad novi sad i to znaš pa naravno da znaš
je li tako je li tako je li tako stranac pregazio
micu kad je pošla zahititi vodicu ju mico ju mico
pregazi nam micu kicoš gradski al ne na autostradi
već u zelenu žitu s pokojom čukanjicom
što joj bode leđa al to nas ne vređa
samo da micu ne bole leđa samo da ne bole leđa
i mica zatrudni s varoškim kicošom ju mico ju mico
a prosio ju je i brico temerinski a temerin
nit selo nit grad
al taj mlad brico zarađivo baš papreno
svi se briju i svi se šišaju
ju mico dobro si stranca smotala
i sad mu nema druge već da te oženi
je l tako je l tako mico nekadašnja udovico
oh mico baš si dobro prošla
i još trudna pride i dlanovi i nožni prsti joj bride
ju mico ju mico ju mico

došo andrak po svoje pak odnio i tebe
il još bolje odveo iz temerina
u grad novi sad
baš su svatovi bili lepi i lijepi i lipi
s puno rasnih konja
ni muškarci nisu loši ni djevojke temerinke
iju ju mico iju ju mico

TALIJINA KUĆA

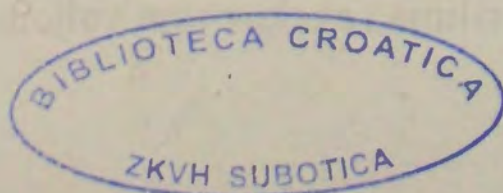
janja stipić poznata s novosadske tržnice
kao prznica
nije se svadila al nije ni popuštala
vikali su što su vikali vikali su
što im padne na um da bi je uvrijedili
dođoška šmrkavice zaludnice prostakušo i to tako
al ne znadoše da je janja uposlena u teatru
i da svako jutro sudbine nepoznatih žena
na daskama što život znače i junače se
al janju baš briga i brigeša samo da je
tu njezin neša samo da je u blizini neša
pa kud puklo i puče
a neša je zvao janju luče
a janjinu kćer unuče
moje milo unuče pa kud puče da puče
to to mu bijaše uzrečica
to to po dva put bi reko al nikad imanje
nije steko zaljubljen u janju
i njezinu kćer ko balavi ker
janja mu bila najljepša i najbolja domaćica
i gaćice imađase na crvene štrafte
što se madžarski pjevaše
moja draga crvene gaćice nosija
o moj bože ima li sočnije pjesme

il nema al njemu neši bijaše draga
i pjesma i janja i njezina kći marija
i marijino unuče koje još ne imaše ni u snu
niti na gorkoj javi samo da rata ne bude
samo da rata ne bude samo da rata ne bude

KOZA

lijepa čista bijela od milja se rodila
mama je jezikom umila i bjelkom prozvala
a potom i gazda pero i gazdarica klara
da upotrijebimo taj njemački naziv
i zalila je sočnim mlijekom i preko usnice
i preko nosa bijela i crne točke nasred čela
prozvana mehana zar samo zbog točke
koza odmahнула repićem poput delfina na kopnu
kada se nasuču ti nježni plavi ljepotani
je li to bilo lani u budvi ili na hvaru
pitaj boga il lijepu maru u autu buba mara
ta se nije odvajala od hvara cijeloga života
života je ime al mrtav čovjek što traži u autu
mrtvozornika ta mrtav je pobogu ljudi ta mrtav je
čujte i počujte dobošara nema to se dema dere
iz radio postaje i građanima poručuje
čujte i počujte pa čujmo i počujmo
što li to hoće onaj zrikavi zvrndov ćoravi
ćoro što se iza kamene kuće skriva al živica ga
dovoljno ne pokriva i obzorje ga otkriva
i prikazuje ne kao sveca
sveca mu njegova što se šegači s nama
ta misli li on da je koza zafrkancija za turiste

il dokone što on zapravo misli
ljudi moji čujte i počujte koza se rodi bijela
da bjelja ne može bit ti biti ja biti ona biti
rođena i porođena i voljena do svršetka
svoga bijela života od devet skokova
s kamena na kamen

KLOKAN

stopu pred stopu dug je put i mravu i meni
različita su mjerila al svrha je gotovo ista
trava zar nama je prepreka mravu i meni
visokom vitkom skokovitom ušiju navijek
prema gore i dolje o bože bježimo li
ili ostajemo lovci mravu sve bliži čizma je
samo lakša na nozi klokana nego li
na nozi mrava usporedimo li se tko je bolje
prošao ovog puta i prošli put o lovci
milostivi o lovci pakosni o lovci vjetroviti
s vjetrom takmiči se i mrav a ne samo klokane
meso li je zeleno trava i grm i visoki list
prema nebu prema mravu te zastalom klokane
što gricka suhu grančicu stavljajući je na vrh
nosa jezika kojim klizi ta travka naravno u ždrijelo
o lovci ima li vas u blizini mrav se zaputi u
podzemni mravinjak a traktorist prema oblačnom
obzorju prije kiše prije sumraka da čuje djetinji
plač tek rođena djeteta u zipci
klokane klokane klokane ti divlja zvijeri
meka laneća i zečija pogleda strizouhi i nogati
što li se u tvome suhom tobolcu zapravo krije
zdravo mladunče ili nakazica sa tri oka i krilom
kojim se zapravo poletjeti ne može
al poskočiti da i to uvis prema azurnome nebu
kao skrovitim krilima i skokovitom voljom

KOS

hoda li on bos pitaju se djeca pitaju se i starci
taj kos znadete li hoda li on bos ili odjene papuče
i kao vrabac skakuće il cvrkuće ko lasta
ili leti ko orao plameni vuk iznad oblaka
i plavetne crte sklonite se kosu s praga
zlatne grane jer inače tu neće da osvane
i da vam pravi društvo svojim umilnim pojem
postojanjem ne bitkom već kljunom
i glavom i glasom
kada vas želi zavesti i odvesti na novi čarobni put
kuda to kuda to ponavljate vi
normalno i preplašeno
kuda to kuda to kuda to zar tamo

KONJ

o tom potom tvrdi moj dobri znanac
kojega ne poznajem baš najbolje
ima bijelu bradu i smeđe cvikere kada govori
obavezno ili obvezatno žmiri kao da misli
da misli da smo mi žbiri
i želimo ga navesti na tanak led
koji se ne preporuča niti za konjske trke
jer su povrede česte a lomi se i vrat
a nitko nije brat konju ako ga ne čuva
i pusti da izgubi ludo hrabru konjsku glavu
kada mu ne lupaš u tavu i ne upozoravaš ga
ne grdiš i ne vičeš ne bi li mu spasio život

SLON

jedno je vidjeti slona u zoološkom vrtu
a drugo na afričkom blatnjavom putu
kako šeta sam i slobodan tražeći slonče
jedno je vidjeti slona u kavezu cirkusa
a posve drugo kada se mimoilazi s nosorogom
u zelenoj preriji
za poštovanje su obojica tako veliki i snažni
i pitomo izgledaju kad travke mljackaju
svojim tvrdim jezicima a imaju valjda i zdrave zube
ni kalodont ne koriste ni četkicu
piju vodu obično na istom izvoru
i nikad nikad se ne pobiju
vole gledati daleku afričku panoramu
i tako probave lakše hranu
pjesnici ih ne vole jer im se imena
teško usklađuju i rimuju
njihovo mišljenje o pjesnicim još ne znamo
a kad saznamo bit će doista zadnja ura
jer što ćemo ako izjave da samo romane vole
kada iz blata izađu i u hladu okreću list po list
ta i oni su možda zaljubljenici
u dobru književnost tko to zna

TRSKA

u mladu trsku ulazismo oprezno i bojažljivo
u vodi do pojasa ne bismo li vidjeli mladunčad
divljih pataka koje tako plavo i zeleno odsijavaju
perjem sa svojih otmjenih vratova i kada nas uplaše
kričanjem i kada ih mi uplašimo svojim prisustvom
i uhvatimo makar jedno pače žutokljuno koje pišti
za majkom što odbježe u gušću trsku
plivajući u cik cak putanjama
o kako smo sretni nestašni dječaci
ne pitajuć se odakle nam ta iskonska žudnja
za lovom za ribolovom
odakle nam ta radoznalost
koje ćemo se sjećati cijeloga svoga života
kao da smo dobili bitku s trskom
i hitrom patkom i vječnošću

RIBA

samo u moru ribe u moru
motrim oči u oči iza maske
nekad su velike nekad se čine još većima
izazivajući u meni nelagodnost
jer ipak u moru su one domačice
kućanice kako već hoćete
a mi uljezi koji zagledaju u njihov
intimni svijet jer pogledajte bolje
prema gore mliječna svjetlost
prema dolje nepojamna dubina
što mi to tražimo u tome svijetu
makar smo jednom bili i dio njega
što
samo nijemi kozmos
bez ikakva odgovora

ALBA

ALBA

Some people think a more
neutral style of dress
is better for the workplace.
They think it's more professional.
But some people think it's boring.
They think it's too conservative.
They think it's too formal.
They think it's too restrictive.
They think it's too limiting.
They think it's too old-fashioned.
They think it's too outdated.
They think it's too traditional.
They think it's too conventional.
They think it's too predictable.
They think it's too safe.
They think it's too secure.
They think it's too stable.
They think it's too solid.
They think it's too strong.
They think it's too sturdy.
They think it's too substantial.
They think it's too significant.
They think it's too important.
They think it's too valuable.
They think it's too precious.
They think it's too rare.
They think it's too unique.
They think it's too special.
They think it's too extraordinary.
They think it's too remarkable.
They think it's too impressive.
They think it's too awe-inspiring.
They think it's too mind-blowing.
They think it's too jaw-dropping.
They think it's too breathtaking.
They think it's too stunning.
They think it's too spectacular.
They think it's too magnificent.
They think it's too magnificent.

ELEMENTI

NEBO

može li nebo hoditi brazdom kovine
željeza bakra ili zlata može li
jer ono je zemlja a ovo je plavetnilo
duboko zagasito tršavo snježno
il kišno ne mora biti i jesenje
nit jesenski kestenovi na peći
što cvrče od vatre i nebeska bljeska
munjo kojega si porijekla božanska li
zar fizika je dovoljna da objasni
elektrone i neutrone isključujuć boga
zašto se onda plašimo kazne i opeklina
što spržit će nas očas usprkos
gromobranu gromobran je li bog
il grešni i kukavni čovjek
ostavljen na livadi s kosom na ramenu
ispod niska oblačna neba i visoke munje
nemam više pitanja doista nemam

ZEMLJA

slon se valja u blatu vidjeste li slona
što se tako valja
i bolestan čovjek i bolestan čovjek
ne uživajući baš u tome
bolove u zglobovima zar izliječit će pramajka
zemljica što obmata nas umilno
i sumporno i vlažno i smolasto
vratit ćemo li se majci u središte
iz kojega smo zapravo
i nastali
majko evo nas
stigli smo
tišina
ravno
i čvrsto
i vječna zemlja

SLIKA

tunel tunel tunel to ne prolazi brzi vlak
to smo mi u tunelu svoga malog tijela
tunel tunel tunel to ne prolazi brzi vlak
to je slon u tunelu svoga velikog tijela
što taj vlak zapravo misli o velikom i malom tijelu
što i kakvi su to tuneli unutar tjelesa
zar je moguće da je jedan vlak misleći
a drugi to nije
i kakve su misli jednoga
a kakve pak drugoga bože krivac li si

MUZIKA

jedan dva tri takt takt takt ritam ritam ritam
harmonija harmonija harmonija
i disharmonija i disharmonija i disharmonija
disharmonija disharmonija disharmonija
i harmonija i harmonija i harmonija
divinska glazba dolazi s riječima i pjesmom
o pjesmo
uništila si crninu ponora obojivši ga plavo ili zeleno
svejedno svejedno svejedno rastvorimo riječi
i stihove po četiri i četiri i tri i tri ne bismo li sonet
iznjedrili zašto sonet zašto ne i sonetni vijenac
lako li je sonet napisati a da ne podsjeća na stari
napjev pjesan kako govorahu stari hrvati i drugi
ali na drugim jezicima čak i jezicima koje ne
razmijemo o bože ispjevaj pjesmu prapočetka
da se ne vraćamo tamo
kamo se više vratiti ne možemo

RIJEČ

sve u svezi sa suncem
seže u duboku prošlost
sve za sonet sunčani snošaj
sve je u svezi sa seksom
stih je stišan u sonetu o suncu
stih svaki svlači svlakom slova
slovo sabesjednika zapisa se u list
papirusa il palmına lista
i što ostaje od toga što pisaru moj

1810

The first part of the history of the
 is a very interesting account of the
 early years of the settlement. It
 describes the difficulties and
 hardships which the settlers
 had to endure. The second part
 of the history is a very
 interesting account of the
 progress of the settlement
 during the last few years of
 the century. It describes the
 growth of the town and the
 improvement of the land.

BANJA BELYNOI

LJEKOVITI OBREDI

BANJA MELENCI

možete li zamisliti plavetnilo panonskoga mora
koje nesta prije milijun i više godina
a možda i ranije
možete li zamisliti dječiju igru noževima
kada jedan dječak udara drugoga dječaka
nožem u butno meso ili malo niže
svejedno možete li to zamisliti
ne mareć za geološka doba
na obali melenačkih jezera i vrelovoda izvora
možete li
pa ako možete koja vam je priča dramatičnija
ona o nestanku mora ili ona o rani
na dječakovoj butini
ili niže
svejedno drama je i jedno drama je i drugo
i uvijek će biti tako makar samo u pjesmi
makar samo u pjesmi

BANJA KANJIŽA

u blizini i strašni i moćni atila liječaše svoje kosti
od siline jahanja hladnih vjetrova sladostrasnih
divljih žena
i tada i sada istjecaše vrela mineralna voda pokraj
rijeke tise
tvrdo mu koplje jednom probilo trbuh drugi put
koljeno
o što boli kada se vrijeme mijenja zima u kišu kiša
u snijeg
o što boli bogo moj pa makar bio i atila heroj
škripni zubima
možda će ti biti lakše a možda i neće
al lišće drhti pokraj tise
lišće drhti i zonzara zonzara iznad rijeke
i kroz park i šume
al je lijepo u banji kanjiži kada u nju dolaziš
s ljubovcom da plivaš
i cigane svirače da slušaš a liječniku da namigneš
da ne misli
da te suviše boli u preponi i zamahneš kraul stilom
i tvoja ljubovca također a auto se odmara
tjedan dana

u hladu starih platana koji pamte
još austrougarsko carstvo
koje nesta poput lanjskoga snijega a vojvodina i tisa
i banja ostaju
za vjeke vjekova amen za vjeke vjekova amen i tisa
i banja i kanjiža

APATINSKO PRISTANIŠTE

radijske reportaže nisu tako popularne
kao televizijske
ali posao je posao i radiš ono što ti struka nalaže
u autu zvanom buba dolepršamo plava mirjana i ja
u grad na dunavu s pristaništem i brodogradilištem
ne sluteći da ćemo vascijeli dan
slušati njemački jezik
od starosjedilaca a kako mirjana studiraše filozofiju
a ja povijest umjetnosti i književnost u beogradu
to nam je njemački bio i u programu što zadivi
naše domaćine koji se ne ustručavahu govoriti
materinjim jezikom
i mi ih pitasmo odakle im toliko puno starih stvari
lampi keramičkih posuda i drvenih satova na zidu
odgovoriše da im je to ostalo od predaka
od prije stotinu godina a da još toliko imaju
na tavanu
i bijahu ljubazni te nam pokažu
i one stvari na tavanu
mirjana izabere uru s kukavicom
a ja sat s dužim klatnom
i vraćasmo se u novi sad zadovoljni
s reportažom za radio
i dobrano veseli što stari satovi sad bijahu naši

RUSANDA ILI MELENCI

posljednje jezero ostalo od panonskog mora
sa slanom vodom
zaustavih se u hotelu da popijem kavu
i mineralnu vodu
grupa građana sjedi na obližnjoj klupi nesretni
zbog izgubljene nogometne utakmice
od nogometaša iz kaća ili možda sanada
svejedno
izgubljena utakmica je izgubljena utakmica
poraz se ne zaboravlja tako lako
imam ideja
tu na onkrajku panonskog mora
hoću li im ponuditi nekog jačeg igrača iz francuske
ili nekog talijana kome sam agent
držim papire u svom džepu sakoa
ali odustajem
ne treba sablažnjavati te divne i obične ljude
oni i ne znaju da tu baš tu plivahu ribe nekad
kakve ni najluđa bajka još ne pomenu

SUBOTIČKI KORZO

brat silvester i ja voljesmo motriti korzo
s visoke zgrade
i jezero palić u daljini kao u sumaglici
sjevernih šuma
na izlazu korzoa bijaše kino jadran
a u sredini bioskop radnički
pored njega je zeleni dom vojske
preko puta kazalište
imadosmo pod rukom sve stare i moderne medije
novine hrvatsku riječ
dopisništvo politike i magyar szo-a
u našoj obitelji čitao se i vjesnik u srijedu
bijahu to sretna i burna vremena
sa skromnim standardom koji se kretao naviše
ljudi nisu mislili na budućnost već odlažahu
u njemačku švicarsku ameriku il u izrael
svakih deset godina se vraćahu na odmor
da nam kažu kako je u novim zemljama
u kojima žive možda malo bolje malo bogatije
al s velikom nostalgijom
tek nakon dvadeset godina
stignu potpuno promijenjeni
i psuju dan kada su odlučili napustiti zemlju
i rodni grad
i zato postoji izreka – nikad se ne udaljuj previše
od gradskog tornja

BRATSKI GRADOVI

Sombor-Subotica

marko vojnić purčar imaše jato djece
jedno drugima do ramena plavookih i smeđih
bijaše gradski službenik na gradskom parkingu
upoznasmo se slučajno jednom ga vidjeh
i više nikad
bijaše početak zime u somboru
i on imaše opakliju
zapravo bundu do same zemlje
još bolje do asfalta
i šubaru visoku od jagnjeće kože
koja mu skrivaše uši dolazio sam u sombor
kod slikara pisaca i u kazalište
udvarao sam se i jednoj glumici
koja dobi sterijinu nagradu
za najbolju ulogu u jednom domaćem
kazališnom komadu i začudo ne uобрази se
već se preseli u drugi grad i u drugo kazalište
uda se rodi dijete i razvede ali je još uvijek mlada
igrala je u meni dragoj radio dramu i blistala je
često je gostovala i u somboru i u subotici
uspjeh sa sterijinog pozorja nije ponovila
ali je uvrštena u leksikon vojvodine
čitaoci doista ne znaju kakva je glumica na sceni
ali joj je fotografija u knjizi božanstvena
i svi bi je po njoj prepoznali sudbina glumca
eto to kažu čitaoci sudbina glumca

ZAGREBAČKI KOLODVOR

otac franjo majka katarina brat silvester i ja 1947.
stigosmo u zagreb brzim vlakom
subotica-vinkovci-zagreb
umorni izlomljeni još uvijek pospani
i pomalo avanturisti
zamišljamo zagreb na nadnaravnom tanjuru
il velikom oblaku
ništa od toga ama baš ništa grad kao svaki
lijepi panonski grad
tramvaji ugodno zuje žene guraju dječija kolica
muškarci žure na posao
u urede i obližnje tvornice
– nema odmora dok traje obnova
s njima se miješaju povrtari voćari
što hitaju na tržnice
u zaprežnim vozilima tek tu i tamo
poneki stari kamionet
lokomotiva rasprostire dim po kolodvoru
i obližnjem šetalištu
na kojem stoji spomenik kralju tomislavu
a iza njega zdanje besmrtnika akademija
to nam sve ispriповjedi teta jagica
koja se s mužem dopelala il stigla
kako hoćete
u prostranim volovskim kolima
punim slame i sijena

da se ne nažuljimo ostavimo stvari
u zadnji dio kola a volovi krenuli
lagano usporeno po engleski se kaže drukčije
ponešto se može napisati i fonetski
oni koji znaju engleski i hrvatski
razumjet će dakako
al taj usporeni volovski balet neću zaboraviti nikako
kao ni planinu sljeme
prema kojoj se uputismo na zasluženi odmor

LUKA U OMIŠU

vježbali smo ronjenje od terase hotela
do priveza u luci
bijasmo mladi vižljasti okretni s velikim
i zdravim plućima
ronili smo poput žaba i motrili svijet mora
tako raznovrstan
a doma u školske teke smo upisivali
prve stihove o jadranskom moru
i o moru koje davno nesta
i osta zapisano kao panonsko i prostrano
dapače po panonskom hodasmo
po isušenu dnu po vascijeli dan
a u luci dalmatinskog grada sačekivasmo brodove
i barke s bakljama
kada se vraćah s ribarenja
s vlažnim mrežama i mirisom ribe
premda kontinentalci sjedinismo daleki sjever
i mediteranski jug
o ne znadijasmo doista nismo znali koliko moći
imasmu u svojim rukama
u svome dahu u svome htijenju za ljubavlju
za znanjem doista ne znasmo
mogli smo doista mogli smo napraviti čamac
bolji od nojeve barke

čak i dom ispod sivoga krša planine
čak i kuću od pečene cigle
nismo bili još skeptici
doista nismo
i tko bi nam onda srušio to zdanje

VISOKE VODE

visoke vode niske gore nebo i zemlja
izjednačavaju pojmove
štab grada za obranu od poplava
vojvodina vode srbija vode
a od velikoga vodenoga vala nema nam spasa
dunav buja i dolazi
a preko drave u osiječkome ataru
spasili su 11 prasadi
divljih svinja onako malene smeđe
s vlažnim njuškama
ne izazivaju uzdahe samo njihovog oca
a njega da ne sretnemo
u četiri oka jer njegove kljove
doista izazivaju strahopoštovanje
a djeca mu tako sićušna i nježna
vidi li to i šumar janko
za njega je to obična prirodna pojava
il prirodna nepogoda
nema kod janka trte mrte
ovo je ljepše od ovoga
a ono od onoga
priroda traži svoje i heroje i žrtve
a jednog mladog nerasta
ostaviše na pustom salašu
pa će da ugine za poplave od gladi
nismo snažni kao šumar janko

koji nosi svoju puščetinu
ponekad napunjenu fišeklijama
a ponekad samo solju
i s ponosom korača u svojoj zelenoj uniformi
kao car
a mi uplašeni od visokih voda
koje bi mogle sprati sve smeće
ovoga svijeta i sve gadosti što se prodaju
za duhovnost i kulturu
ove naše prozukle posrnule
i plastične civilizacije

BLAGDAN

za tri uskrsa moja draga i ja ne okusismo
pečenu janjetinu
postismo preko tri posta
zar isposnici postat ćemo što li
uništavaju nas obične stvari svakodnevice
te postajemo indolentni relativisti
što li
kud nas to vodi civilizacija
molitve obnavljamo uzalud
uzalud tražimo smisao i bitak
to ostaje i opstaje samo na bijelome papiru
poput tapete
pogled kroz prozor isti je ove 1965. kao i 2006.
drugi i treći milenij izmijeniše mjesta
tako će biti i sa četvrtim
što se čudite pa to je samo tisuću godina
kako bi rekli rusi
razlika od tisuću godina
i nije neka velika kozmička ura
vidimo sebe često iz ugla slona i kita
umjesto mrava i crva
s kojima ćemo se sigurno naći
na zajedničkoj gozbi gospo
što porodi sina-boga kojemu bijaše opsesija

osloboditi svijet straha i smrti
i uznijeti se na nebo
poput umornih kozmonauta
što uzalud lete
i pokušavaju doseći
u azuru kristove ruke

KRALJEVSKA PLAŽA

govorili su nam sada vas vodimo
na kraljevsku plažu
veselu družinu s istoka europa
nismo ponijeli termose
s toplom crnom kavom
nismo ni suncobrane
što će nam vjetrovito vrijeme
nije nas omelo da se radujemo i vičemo
idemo na kraljevsku plažu
idemo na kraljevsku plažu
ne pitajući se nijednom a gdje je taj kralj
pobogu zar se skriva
il izlazi samo kada je sunčano
i pogled puca preko atlantika
ta zaplivati se može i u običnim gaćama
plaža je posve prazna
hladnjikav vjetar čarlija
uređeni ležajevi doista su na plaži
i kabine svježe oličene sivilo je lepezasto
i pokoji veliki oblak
atlantik mirno liže nisku nizozemsku obalu
plima nadolazi
oseka čeka svoju šansu svakodnevno
trčimo po plaži

samo da se pojavi odnekud ptić
s velikim kljunom
i da klikne
zaboravimo fotoaparat u hotelu
i tko će nam povjerovati
da smo bili u velikom lučkom gradu
i veselili se na kraljevskoj plaži
tko

ZVONCE MINISTRANTA

hrabrima i bog pomaže
po ovidiju audentes deus ipse iuvat
jesam li doista uvijek bio hrabar
dok sam zvonio zvoncem na oltaru
i pomagao svećeniku držati crkvenu misu
na latinskom jeziku
jesu li me gnjavile latinske fraze
obred putir kadionica visoki strop katedrale
jesam li vidio i druge dječake
kako sitno zvone u određen čas
u havani gdje se zatekoh
kao odrasli čovjek u prolazu
gdje sam ono još nazočio misi
na svojim putovanjima
u dubrovniku možda na gornjem gradu u zagrebu
je li se tamo govorilo latinski ili već hrvatski
u svakom slučaju misu već odavno znam napamet
na oba jezika premda mi je latinski tajanstveniji
a na ljekarnikovom receptu taj jezik zvuči suho
gotovo prijeteći jer ako ne popiješ lijek odlaziš
bogu il svetom petru na posljednju ispovijed
čak u sam raj gdje apoteke rade cijeli dan i noć
daju se medikamenti bez recepta i bez žiranta
je li se plaća il se kreditira nije važno to je detalj
izliječiš se svakako
i odmah se možeš prijaviti za kros

ROĐENJE PJESME

to sjeme taj zametak taj silni naboj
koji nije za crijep niti za pogreb
što tako kruži u riječi i zameće sve tragove
ponekad otkrivajući ih
to snažno grotlo što tiho tiho išaptava smisao
koji nam je blizak
što mačiji umilno što progovara o bolu
o očajanju i trenu koji nestaje
u procjepu planine koju ne vidiš
a kad je vidiš više nije bitna
onome što jesi i onome što nisi planino
zar ćeš stati u školjku pjesme
tek oplodene tek rođene u misterij bez vela
bez zazora i bez povike
otiđi nestani u prahu i pepelu
al vrati se ponovno za drveni stol
iza kojega stoji onaj koji govori pjesmu
i onaj koji je sluša napokon
izviri iščili išcupaj bitak pjesme
skupa s korijenom koji ne vidiš
udahni izdahni duboko naivno promišljeno
bez bronhijalne smetnje
takni tipku na televizijskom prijemniku
i znaj da se tamo ptica gnijezdi

ZALJUBITI SE DANAS

zaljubiti se danas nije isto
kao zaljubiti se prije godinu dana
ili još ranije primjerice prije pet godina
i ranije možda recimo
deset godina se nisi zaljubljavao
i udvarao ženama
bolje reći slobodnim i samostalnim djevojkama
jer bezobrazno je udvarati se udatim ženama
koje imaju svojih briga
pa još da slušaju tvoja cvrkutava klepetanja
gugutanja mijaukanja
a nisi ni neki lijepi mačak
žene vole reći mačor
ti si nabusiti muškarac zapravo muškarčina
ne mili mačor
jer ti nisi njihov mačor
jer one već obično imaju svoje muškarce
a ti si tu zalutala skitnica
čak i poneki detalj im se ne sviđa na tebi
ali ti to ne vidiš i ako vidiš za to ne haješ
baš te briga
uzdaš se u prirođeni šarm
premda ne znaš što to znači
i zato odustaješ od udvaranja udatim ženama
vidiš i sam
da vidiš

to je dosta komplicirano pravi se puno tihe buke
i zato se okrećeš jednoj djevojci ne znaš u prvi mah
je li djevojka plava ili smeđa
ali ti je simpatična i umilna
osmjehuje ti se a ti se njoj smješkaš
i kriviš svoje lice
tek sad primjećuješ boju njene kose
lijepo blistave oči
alabasterske ruke
to je govor tijela veli se
njeno tijelo doista je vidiš
ali pitanje je vidi li ona govor tvoga tijela
ona se možda već zaljubila u tebe
možda si se i ti zaljubio
hiljade riječi ti navire u pismo
koje ćeš joj prvo napisati
ne elektronsko ne sms poruku već klasično pismo
napisano naliv perom
i to će je možda oboriti s nogu

LOV

1945. godina rat tek minuo
djed marko s prijateljem jerkom
u lov izišo s dva terijera
sumaglica podno crkve snježna gospa
na ulazu u grad petrovaradin
puške na ramenu
psi šute kao što dolikuje psima
a onda hrupe ljudi u uniformama
ne crnim ne ni smeđim tek maslinastim
s kapama to se titovkama nazvaše
i viču i mašu rukama prema marku i jerku
što li ovi hoće pitaju se petrovaradinci
što
da nisu možda izgubili psa il lovinu svoju
što
tek oniži čovjek pojavi se u čizmama
i svoje ljude lakom rukom lakim pokretom
stiša
kako se zovete ljudi ta u lovu smo skupa
marko
a ja jerko
broz reče kratko neznanac

oprostite mi i oprostite nam
tek iz rata izašli smo
manire ćemo tek iskovati
za godinu dvije
zbogom ljudi
zbogom

BEZ GLAVE

ne samo bez glave i bez repa i trupa
od jeftine plastike načinjen je naš brâtac
maše rukama gestikulira na tribini pa i na
televiziji
motrimo te bratac kako si mudar kako se znojiš
navikao si se na medije
možeš kaditi i pomalo lagati a ponekad i više
od jeftine plastike su te sačinili
viri ti oparani dio džepa
kamera se sklanja švenkom ulijevo
da to ipak ne vide tv gledatelji
nije zgodno nije bratac
pertla ti se razvezala vidiš ti to i sam
trebalo bi se sagnuti da je dohvatiš
al stomak ne da stomak doista ne da
zar ćeš takav poći kući kada se misija završi
zar ti više nemaš majku ni oca bratac tužno

SVEČANI SALONI

dobar dan dobro došli dobro vas našli doista
dobar dan dobro došli jedva smo vas
pronašli pobogu
pa gdje vi stanujete u ovoj betonskoj zgradurini
o le
sipaju kao iz rukava svoje znanje
španjolskoga jezika
koji ih zasipa s televizijskoga ekrana
o le ponavljaju
imaju i zamišljeni sombrero
i nadmjerni stav toreadora
sve to imaju ali nemaju nimalo obzira
prema nama
mojoj supruzi koja sprema znanstvenu radnju
o pjesniku iz devetnaestog stoljeća
koji sigurno nije mogao zamisliti
ni u najvećem nadahnuću
da će neki mali ljudi uzimati zaklon
u toj kutiji i govoriti nam i savjetovati nas
i prijetiti nam iz te kutijice u koju gle čuda stane
i cijeli jedan parlament i svi parlamentarci skupa
al kada takneš dugme televizijskoga aparata
svi nestanu
a pjesnik će onda:
baš se vole igrati djeca iz 21 stoljeća baš

NOVO BAJANJE

ROĐENJE DJETETA

moj bože moj bože kažeš gospodinu
zašto su me donijeli na ovaj okrutni svijet
baš pred početak drugog svjetskog rata
zar želiš da skončam u trećem nemogućem
pištim cvilim prozuklim glasom se glasam
nezadovoljan što se rađam bez volje
bez vlastite odluke bez sućuti bez kose bez zubića
sa zatamnjenom pameti
bože iskušavaš li me tako silno i bacaš li me
u kovitlace bespuća i smaknuća
svakodnevnog života i smrti
zar nije dovoljan jedan jedini štucaj
da se život prekine zaustavi pojača obesmisli ozari
zapali bukne ugasi poput svijeće
svijeća je milostiva spasi i ljudski i dječiji naravno
život pod šatorom
kada te ogrije kao malo sunce
dodirne toplim plamenom kao prstom po koži
i više ti nije hladno više ti nije zima
više ne plačeš plaćom prvoga djeteta
o kako si bolno plakao o kako si dozivao majku oca
prijatelja o kako si znao da će doći majka
da će stići otac da je i prijatelj tu
na putu tvog odrastanja
ne sluteći nimalo kamo ideš od njih
prema najvećoj ljubavi možda ljubavi možda

BUJANJE TRAVE

ne morate posjedovati uređen veliki travnjak
da biste vidjeli zeleni rast
ne morate biti strašno bogati i imati ergelu
na kojoj pasu konji za utrke
ne morate biti snob i izležavati se na travi
kao da ste posljednji adam
ali morate biti makar malo sam sa sobom
i s travom koja buja koja diže vaša leđa
vaše ruke umorne od rada još više od stresa
od gluposti koja buja bujnije
od ove zobnatičke trave
po kojoj uskoro neće pasti ni zrno prašine
zbog blata i skorašnjeg snijega
koji neumitno nailazi

KORIJEN PAKLA

obrne okreni ti isijavaš uvijek
sumporaste otrovne riječi i kada kadiš
kada se prenamažeš kada utanjiš glasom
poput vuka što guta jagnje
to sveto biće ne samo u biblijskom zapisu
to čini insert broja pakla
broja planete od juga prema sjeveru
ponekad i obratno što li si mislio
da pakao imade automobilski upravljač
i da ćeš se nevino okrenuti
i odlepršati s mjesta zločina
ne samo vezana civila ne samo djeteta
kojega nisi vidio kada si ga posve slučajno
doista slučajno ustrijelio
kada si ga ti ustrijelio drugom rukom
u maskirnoj uniformi tvoja pak
da tvoja pak ruka drži tompus na distanci
ti sa svakim pucnjem povlačiš dim cigarete
ili još bolje tompusa ti si iznad zločina
ti si sam zločin
tebi nitko ništa ne može
ti si okružen tjelohraniteljima ti njih hraniš
oni tebe čuvaju čuvaju ti leđa
čuvaju ti čelo
čuvaju ti čast koju zar imaš

STABLO EROSA

printujem na računaru lijevi klik
klikujem lijevo i na pages u nizu
upisujem brojke 30-40
toliko pjesama otprintano je silovito čini se
u tome nizu u tome stablu računarske tehnologije
gdje silost riječi
bori se sa silinom nove tehnologije
i pokušavam shvatiti koliko riječi
koliko komandi stane u zametak erosa
zametak treptaja
ne samo osjećaja već i sjećanja
koje gruva iz tebe koje gruva
i dolazi u slapu koji nije vidljiv poput slapa jezera
kozjak koji nije nijagara
elektrone ti slapovi mogu stvoriti
poput božanstva ali opet pitam se
što je sa stablom erosa koji se račva
poput ušća rijeke ili se samo suši
u danu koji je pred nama
i kako će onda to stablo nadživjeti sebe
a sićušni smo kao kozmička prašina
da bismo i sebi postavili taj upit
ako ne vjerujete osmotrite samo slap nijagare
ili još manji onaj s kozjaka

KROŠNJA

zapravo ne vidiš cvijet ne primjećuješ orla
a krošnja stoji
iznad njih ili ispod svejedno
držiš se načela 22 božanstva
za koja znaš mutno da su postojala
ali orla vidiš on je tu
klikće lovi donosi mladunčetu komad srne
ne u restoran već u gnijezdo
na visokoj stijeni preko puta one prometejeve
nahranio bi taj orao i starog junaka
ali on odbija hranu
bori se za istinu bori se za prosvijećene nazore
ali orao
ali orao doista to ne razumije
i misli baš su čudni ovi ljudi
i odlijeće na svoju stijenu
sa strašnim ptićom klikćući

SPOLOVI

kad je žensko nek je žensko
kad je muško nek je muško
kad je trava nek je trava
kad je zeleno nek je zeleno
20 neka se dijeli s 24 ako je moguće
udjeni konac u iglu s 80 ako možeš
ako ne možeš reci
neće ti pasti kruna s glave

Ž. i Ž.

linija osam crta osam
stavljáš joj dlanove
na lice i oči i veliš
pogodi tko si
jesi li žensko
ili si muško
govori polako
da čuje te...
(nečujno...)

M. i M.

zašto se skrivati
recite slobodno
mi smo muško i muško
ali nemojte pretjerivati
prostaka ima
i onamo i tu među vama
tko će vam udariti šamarčinu
nije važno s lijeva ili desna
samo nemojte pobogu pretjerivati
i nemojte biti smiješni
nemojte molim vas
jer nije svaki dan karneval
bogu hvala

PRVO OČIŠĆENJE

kiši kiši kišnica kapima tople kiše
i lice i ruke i kose umiva oblak
oblutak na rijeci bljesne i utihne
kako li je kamenu na pljuskju na daždu
daždevnjak se kupa i umiva na suncu
kapi sunca gode i meni i usnuloj družici
kupamo se rosom ruže rosom provlatale trave
rosom pjesme rosom nebeske plaveti iza pjesme

DRUGO OČIŠĆENJE

upisati brojeve trideset i četrdeset
zašto upisati te brojeve zašto
kada se printa na računaru onda se tajna otkrije
a možda i ne
lijevi klik na stroju bliži je srcu zar ne
kako se veli španjolski
drugo očišćenje danas je od virusa na bronhijama
a sutra a sutra
od elektronskog virusa o bože
tko je o tome mogao razmišljati
još prije dva tri stoljeća
a sada je to normalna radnja za djecu
i veliku djecu koja još nisu izgubila moć čuđenja
u ovome svijetu

TREĆE OČIŠĆENJE

oslobodi se suvišnih riječi
oslobodi se straha radi straha
radi svoj posao kako najbolje znaš
čeka te proplanak
iza ceste kojom si stigao kao putnik
i trubadurski pjesnik
zašto nosiš u ruci laptop
kad dovoljno je i guščije pero
i komad hartije ako imaš što reći
i ako znaš to reći
cesta do drugog ista je kao ova
kojom prolaziš već sada

IGRE DUHA

ne možeš se pročistiti duhom
duh te ne može vodom
voda te ne može duhom
pa gdje je onda to duhovno
pročišćenje i duhom i vodom
i svetom vodicom po licu

PROTIV BOLI

govori govori govori ne boli ne boli ne boli
broji broji broji nikad se ne broji protivu boli
be-o be-o be-o karton ti veli zdrav si
zdrav ko dren baš nisi al želiš prići tisi
nisi plivač nisi zdrav nisi mlad nisi star
nešto ipak jesi podesi volan prema sebi
vozi pravo vozi u rikverc stižeš goso
na karusel igraj mlad igraj star
možda budeš opet zdrav opet čil i za kadril
i tako sve u krug štedi novac za urnu
pak je pošalji u džunglu u burmu
ako pak želiš biti u smrtnu času u trendu
pošalji je na raketi prema dalekoj planeti
al zato štedi pare i pepeo svoj šalji što dalje
da počivaš u miru i dugom razgovoru u... u svemiru
ali možda se tamo šuti pa onda i ti odmah umukni
i muči

PROTIV USPJEHA

zašto vas uguruju u robnu kuću
da dobijete najbolje odijelo
oni vas blagonaklono pogurkuju
ne biste li platili kešom
to je novac u ruci ili vrabac na grani
svejedno sve je isto
vi plaćate svojim teško zarađenim novcem
mjesecima i godinama
ušteta nije velika
ali vam ona govori da je to vaš rad
uspješan ili manje uspješan svejedno
zašto vas guraju
naprijed a onda nazad
i izgubite orijentire što je tamo
a što amo grijeha tu nema ni krađe nema
zakon je blagonaklon
ponosni su više na vas negoli vi sami na sebe
vidite i svoje mane
i svoje skromne vrline
vidite što drugi ne vide ali o tome šute
samo vi vrištite u sebi što vam oduzimaju mir
i tišinu samoće

život je tu i tamo dalje držite ga za ruke
duge i plavetne
i govorite dvosmisleno neće život vječno
a vječnost čeka li pitate se danas
i prije dva dana isto a pitanja se samo množe
i nestaju u samotnoj sobi u sivoj vodi rijeke
i iznad nje isto tako

PROTIV ČEGA

nisam čerga nisam če nisam hrabar nisam strašljiv
kud god krenem stižem u čas prije ponoći
a kad požurim dojurim na objed u podne il u dva
lijevom rukom držim vilicu desnom pak žlicu
što će mi nož kad imam dovoljno ko i morž
koji morž kad ne jedem masno možda samo
jedanput ili dvaput za blagdan a onda slasno
bacim dijetu iza leđa ta jedanput se mogu najesti
ne moram to ni liječniku kazati
neće mi valjda zamjeriti
nisam svetac nisam anđeo nisam nutricionist
a nisam ni đavao
ili sam sve to pomalo
ali se još nisam samoanalizirao
sad se to rimuje s frizirao
ali to ne radim nikada sam
frizira me uvijek frizerka
a brije golobradi ili brkati brica
te sada vidite zašto se ja bunim
a nisam jeo bunike
a kad dobro razmislim
protivnike također biram sam samcit

KLJUČ

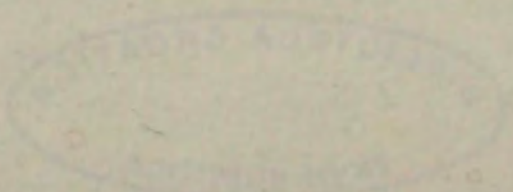
blizu si i daleko si
a želim te još više udahnuti pjesmo
i bez svjetlosti mogu cijelu noć bdjeti
najljepši je san ipak s tobom biti i snivati
san u snu
ne mogu ni koraka učiniti
okovan sam slikom
okovana je slika
u čudu se motri
ohrabri me oslobodi pjesmo
taoca života i smrti
ustat li ću i ti koja držiš zar ključ besmrtnosti

PROVINCE

JULY

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

SADRŽAJ

KLOKAN I DRUGI VANZEMALJCI

Kornjača	7
Kruh.....	8
Nacionalist.....	9
Kapljice života	10
Gatalinka.....	11
Temerin	12
Talijina kuća	14
Koza	16
Klokan	18
Kos	19
Konj	20
Slon.....	21
Trska	22
Riba.....	23

ELEMENTI

Nebo.....	27
Zemlja.....	28
Slika.....	29
Muzika.....	30
Riječ.....	31

LJEKOVITI OBREDI

Banja Melenci.....	35
Banja Kanjiža.....	36
Apatinsko pristanište	38
Rusanda ili Melenci.....	39
Subotički korzo	40
Bratski gradovi	41
Zagrebački kolodvor	42
Luka u Omišu	44
Visoke vode	46
Blagdan.....	48
Kraljevska plaža	50
Zvonce ministranta.....	52
Rođenje pjesme	53
Zaljubiti se danas.....	54
Lov	56
Bez glave	58
Svečani saloni.....	59

NOVO BAJANJE

Rođenje djeteta	63
Bujanje trave	64
Korijen pakla	65
Stablo erosa	66
Krošnja	67
Spolovi.....	68
Ž. i Ž.	69
M. i M.	70

Prvo očišćenje.....	71
Drugo očišćenje.....	72
Treće očišćenje.....	73
Igre duha.....	74
Protiv boli.....	75
Protiv uspjeha.....	76
Protiv čega.....	78
Ključ.....	79

Petko Vojnić Purčar
OČAS USPRKOS
pjesme

prvo izdanje

Glavni urednik
Jovan Zivlak

Recenzenti
Jovan Zivlak
Zoran Đerić

Korektura
Jovanka Nikolić

Likovna oprema
D. T.

Izdavačko preduzeće
SVETOVI
Novi Sad
Arse Teodorovića 11

Priprema
Car@jova

Štampa
„MBM plas”, Novi Sad

2006.

*Štampu ove knjige pomogao je
Pokrajinski sekretarijat za kulturu AP Vojvodine*

SAVREMENA POEZIJA

Miodrag Pavlović

ON

Ranko Risojević

BRDO

Slavomir Gvozdrenović

SRPSKA MOLITVA U TEMIŠVARU

Miroljub Todorović

DIŠEM. GOVORIM

Dragan Jovanović Danilov

KUĆA BAHOVE MUZIKE

Vojislav Despotov

DESET DEKA DUŠE

Svetozar Brkić

POD VIZANTIJSKIM NEBOM

Srba Mitrović

ŽAOBA

Bećir Vuković

LOV U NEJASNOM

Zoran Mandić

APATIN I PESME OD PRE

Vesna Korać

PESME I DRUGE PRIČE

Branimir Bojić

POSTAPOKALIPTIČKI ORGAZAM

Dragomir Šoškić

PREDEO PODNOŠLJIVO RASKOŠAN

Petko Vojnić Purčar

PUTOVANJE PREMA CRNOME MORU

Jovan Dundin

GRADIVO

Dorđe D. Sibinović

NEŠTO POVERLJIVO

Goran Babić

GOBLEN

Mihael Špajer

UREZI NA KRHOTINAMA

Boško Tomašević

NOVA UZALUDNOST

Milan Micić

NAŠ JE MOZAK KRIJUMČARENA ROBA

Vlasta Mladenović

ISTOKIJA

Joahim Sartorijus

ALEKSANDRIJA, BULEVAR RAMLEH

Jovanka Marković

TVRĐAVA I NJENA TAJNA

Ratko Dragičević

DA PROGLEDAM GOSPODE

Jasna Melvinger

DUNAVSKA KLEPSIDRA

IP SVETOVI

Novi Sad, Arse Teodorovića 11

tel. (021) 528-032 i 528-036